

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1927

Štev. 1

Državna gluhonemnica v Ljubljani

Največje človeško bogastvo je gotovo zdravje. Pod pojmom zdravje razumemo seveda tudi pravilnost udov, vseh organov in v glavnem — razuma. Navadno pa se ljudje zavedajo teh predragih zakladov šele takrat, kadar ni pri njih vse v redu. Pomislimo, kako hudo mora biti onim človeškim bitjem, katera so pohabljena in v mnogih slučajih ne po lastni krivdi, marveč po krivdi drugih ljudi. Z zavistjo gledajo na sočloveka, kateri lahko uživa vso srečo človeško. Med take nesrečneže spadajo tudi nemi in gluhonemi. Oni vidijo lepoto sveta, oni opazujejo trpljenje in občutijo muke, a se ne morejo razumljivo izraziti. Hudo pa je tudi za prijatelje in sorodnike takih nesrečnežev.

V starih časih se je dogajalo, da so jemali takim novorojenim nesrečnežem življenje takoj ob rojstvu, tiste pa, ki so postali kasneje v življenju tako nesrečni, da so izgubili dar govora, pa so smatrali kot manjvredne, od Boga kaznovane. Tudi v srednjem veku in sicer do novejših dob so se ubogim gluhonemcem ni godilo nič kaj dobro. V nesrečni dobi čarodejev so smatrali neme ljudi za obsedene.

Šele v novejši, mlajši dobi, se je človeštvo tako visoko povzpelo, da se je jelo zanimati za omenjena nesrečna bitja. Hoteli so jim olajšati življenje, ob enem pa iz njih narediti koristne člane človeške družbe. Pričeli so ustanavljati šole tudi za gluhoneme in sicer v Franciji, Nemčiji in na to tudi v ostalih delih Evrope.

Najprej so študirali in uporabljali tiste znake, s katerimi so se gluhonemi sami izražali. Že normalen človek, ako ne razume kakega jezika, kaže drugemu, drugače govorečemu, z rokami in kimanjem, in tako delajo tudi tisti, ki jim manjka dar govora. S to vrsto šolanja niso dosegli posebnih uspehov.

V današnjih gluhonemnicah pa poučujejo vse drugače. Učenec ali učenka se mora pritučiti, da z ustnic govorečega človeka povzame njegov govor. Nadalje pa gluhonemega nauče, da tudi on, če prav samega sebe ne sliši, spravi iz sebe glasove, katere razumejo tudi drugi ljudje. Take šole so ustanavljali po različnih državah in koncem koncev so se našli tudi pri nas različni dobrosrčni ljudje, ki so darovali včasih vse svoje imetje, in sicer za tiste čase visoke vsote, za uboge gluhoneme. Tako je volil za ustanovitev gluhonemnice v Ljubljani bivši stolni prelat Frančišek Šmid že leta 1830 lepo vsoto 6043 goldinarjev, Jožef Skušek, kaplan v Železnikih 952 gld., Benjamin Jelovšek, stotnik v Novem mestu 200 gold., knezoškof Wolf 8000 gld., Frančišek Daffner, duhovnik na Dunaju 3000 gold., Ignacij Holzapfel, dekan v Ribnici, po katerem se imenuje tudi ulica poleg sedanje ljubljanske gluhonemnice, pa 52.962 gold. in grofica Stubenberg 4.000 gold. — Omenjeni denar so naložili v hranilnicah in z obrestmi plačevali

šolanje kranjskih gluhonemih v deželah, kjer so že obstojale take šole Dolgo so odlašali z gradbo domače gluhonemnice in šele leta 1898 so se v to odločili in sicer prisiljeni, ker v drugih zavodih radi pomanjkanja prostorov niso hoteli več sprejemati naših učencev. Na Zaloški cesti so kupili lep prostor in leto kasneje so pričeli graditi moderno, razmeram odgovarjajočo zgradbo.

Že prvo leto se je priglasilo precejšnje število učencev in sicer 32, ki je ostalo skoraj nizpremenjeno, dokler so v njo prihajali učenci samo iz Kranjske. Po preobratu, ko se je Slovenija razširila tudi preko spodnje Štajerske in malega dela Koroške ter preko Prekmurja, je znatno narastlo število učencev, tako, da so prostori postali premajhni in bi bilo potrebno skrbeti, da tudi mariborska oblast dobi svojo gluhonemnico. Število gojencev se je dvignilo na 90 in jih več splohi ni mogoče sprejeti. Vse gluhoneme šoloobvezne dece v ljubljanski in mariborski oblasti pa je okrog 300. Za enkrat bo seveda precej težko kaj takega izvesti in sicer radi današnjih ne posebno sijajnih gospodarskih razmer.

Vodstvo nove gluhonemnice je prevzel Štefan Primožič in jo vodil do leta 1905, za njim je prevzel vodstvo Janko

Pianecki in dve leti kasneje sedanji ravnatelj Fran Orm.

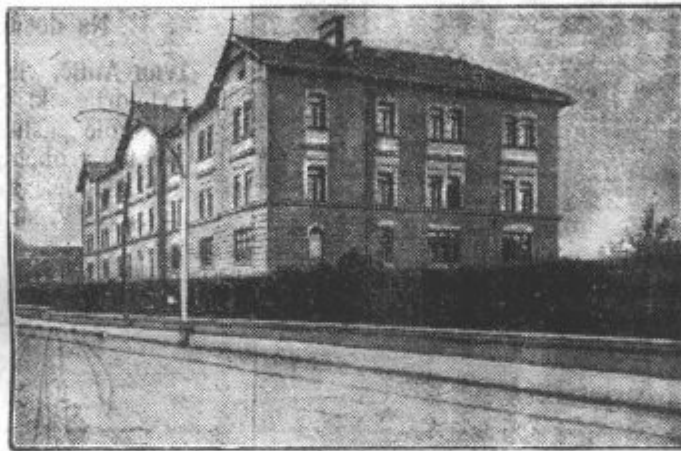
— Zavod je zelo lepo urejen. Poleg učilnice je še več drugih prostorov. V prizemlju je obednica, kuhinja, razne shrambe, pralnica, telovadnica, uporabljena za delavnico, kopalnica in kleti. V prvem nadstropju je bivalnica, risalnica in ravnateljeva pisarna, drugo nadstropje pa je uporabljeno za spalnice. Zavod ima tudi velik vrt za oddih dece.

Gojenci se tekom osmih let nauče to, kar se uče drugi učenci v ljudski šoli. Nauče se brati in pisati ter izgovarjati nekatere besede. Poleg tega pa se nauče še razna rokodelstva, s katerimi si služijo pozneje v življenju svoj vsakdanji kruh. Marsikdo si ustvari v svo-

jem poklicu celo prav lepo eksistenco. — Otroke že takoj pri sprejemu preskušajo in spoznajo prav kmalu, kateri so bolj in kateri manj sposobni za pouk. Navadno dosežajo dečki boljše uspehe kot deklice. To najbrže radi tega, ker so pazlivejši in manj raztreseni. Učenec mora namreč neprekinjeno gledati učitelja, ki govori, ako hoče slediti njegovim izvajanjem.

V zavodu je izredu red in prijateljstvo, gojenci se privadijo lepega vedenja in imajo zelo radi svoje učitelje, tako, da vlada na zavodu prijetno, domače življenje, ki je gotovo v največje veselje učiteljstva in morda edino zadoščenje za zelo naporno, trudapolno delo.

Treba bi bilo tudi med občinstvom, da se zanima za te uboge in da bi se jih tu pa tam kdo spomnil in položil zanje kako darilce, ker pregovor zrno pri zrnu pogača, kamen na kamen palača, še vefja.

Postopje gluhonemnice

Učilnica

Na levi:
Ravnatelj Ljubljanske gluhošolnice Fr. Grm spada med tiste redke ljudi, ki nemurno in tiho delajo in si je priboril za to neovredljive zasluge. — Omenjeni dobrotnik — je kmečki sin rojen l. 1877 na Raki pri Krškem. Po dovršeni meščanski šoli je vstopil v ljubljansko učiteljsko. Najprej je služboval v Kopanju pri Grosupljem, dokler ga niso poklicali l. 1901 na zavod, kjer deluje še danes. L. 1907. je bil imenovan za ravnatelja zavoda.

Bivalnica

Delavnica

Na desni:

Ivan Antič, iz Selc v Primorju, ki je prejel za svoje zaslužno delovanje v občini veliko odlikovanje, red sv. Save IV. stopnje.

Na desni:

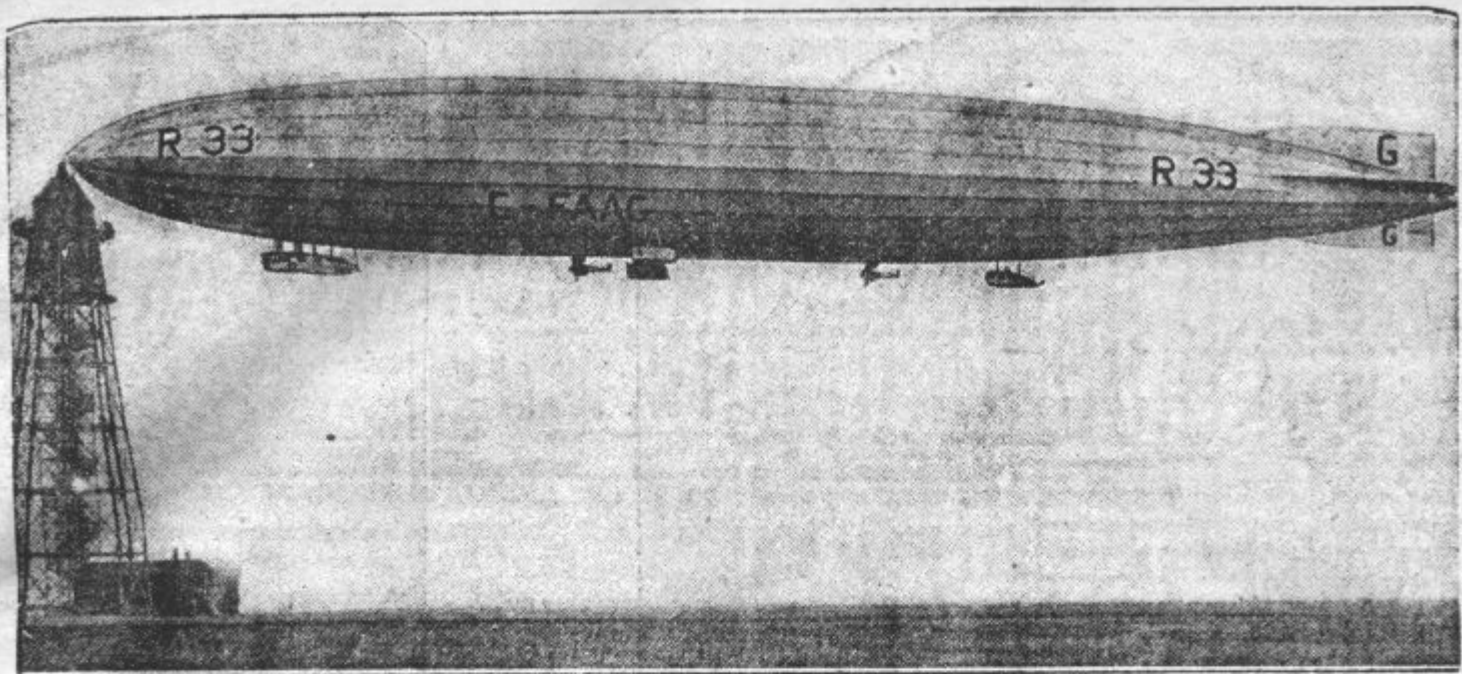
Požigalec. Gorenjska je imela letos prav neprijetne in tudi nečastne predbožične dni. Po vseh vaseh so trepetali prestrašeni vaščani, ponoči niso spali in čakali, kdaj da se pokaže rdeči petelin na njihovih domovih. Vsak teden je bilo kar po več požigov, kateri so bili navadno naznanjeni z malimi lističi. Vso grozoto pa so podvojile najrazličnejše, večkrat neosnovane govorice, ki so znatno otežkočale izsleditev pravih krivcev.

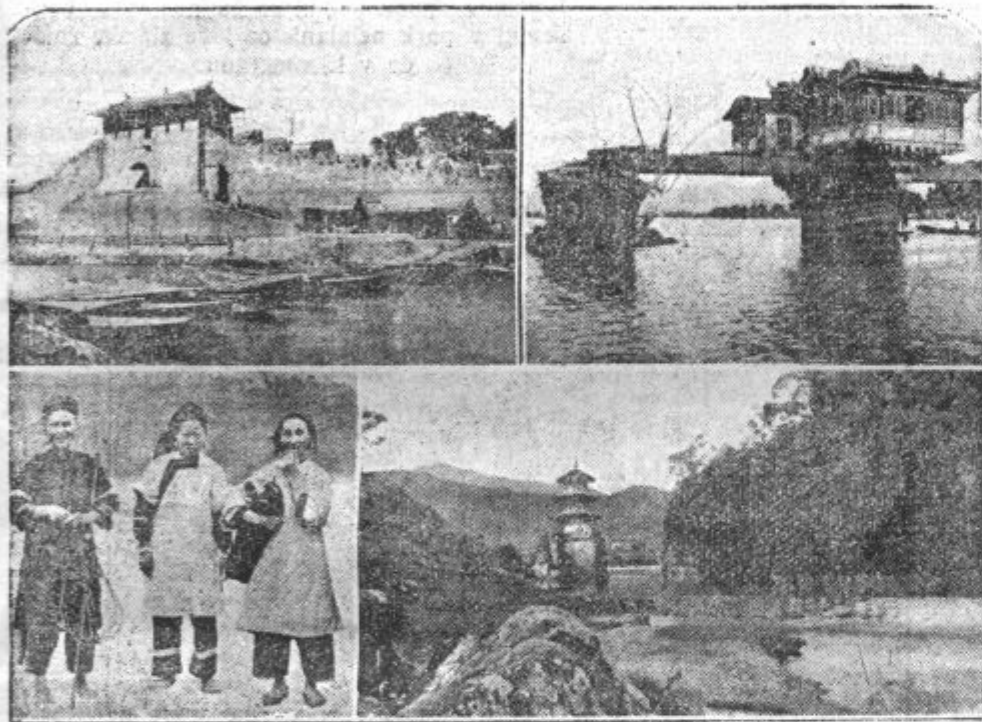
Erhard Poznič, 28 letni rudar iz Zagorja, ki je bil dve leti v fancoski tujski legiji v Afriki in se mu je končno posrečilo, da je pobegnil in sicer radi neznosnih razmer. Prehoditi je moral velikanske razdalje, več tisoč km in več dni v največji vročini, dokler se mu ni končno posrečilo in sicer po dveh neuspešnih pobegih, priti v ljubo domovino. Poznič trdi, da je najbolje doma in da nič več noče zapustiti drago domovino.

Če so kakega raznašalca vznemirljivih vesti vprašali orožniki, navadno ni nič vedel, ali pa iz strahu pred maščevanjem ni hotel povedati. Končno pa so to grozno uganko le precej razrešili in napravili konec strahu in trepetu.

V nekaterih slučajih so zažgali hudobni maščevalci, ljudje najnižje vrste, nekatere pa je zapejala pohlepnost po denarju in so sami zažgali visoko zavarovane domove. S takimi goljufivimi čini so seveda spravili v nevarnost tudi domove sosedov in osramotili vso pokrajino. Toda star pregovor, da nič ni tako prikrito, da bi končno ne bilo očito, se je tudi to pot uresničil. Več hudo delcev imajo že pod ključem, mnogi, ki so danes še prosti pa trepetaje gledajo, kako se oži okrog njih zanika dokazov in jih bo kmalu zadržala in potegnila v zasluženo ječo. Upajmo, da doleti krivce, ki so povzročili svojim sovaščanom nepopisen strah in jih oropali božičnega miru in sreče, huda kazen, ki bo ostala v svarilo tudi poznejšim rodovom.

Veliki vodljiv ameriški zrakoplov R 33 prikljenjen v svoji shrambi.

Sličice iz Kitajske. Zgoraj: Most na čolnih pred mestnimi vrati v Lung-Yen-Suju (na levi); most iz 11. stoletja v bližini Čang-Ču-Fuja. — Spodaj: Ženski nosači rodu Hakka (na levi); pagoda na obrežju reke na vzhodu mesta Lung-Yen-Suja.

Poslanec Giunta, podpredsednik italjanske poslanske zbornice, ki je organiziral svoječasno požig Narodnega doma v Trstu in se je s takimi nečastnimi čini povspel do sedanjega mesta.

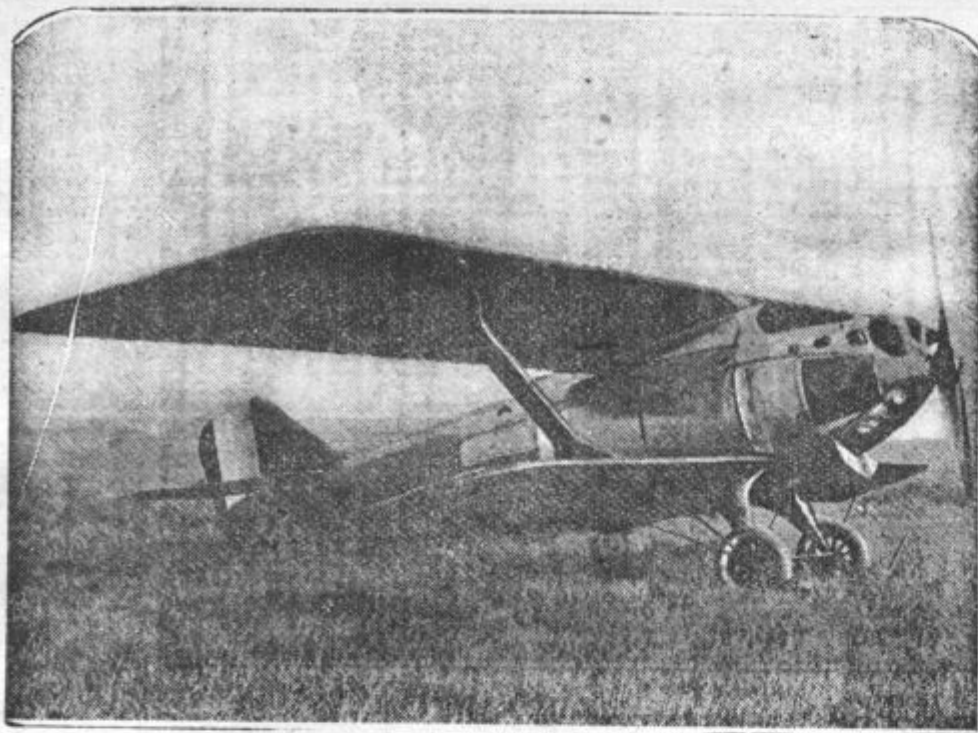

Na levi:

Bavarski kralj Ludovik II., ki je postal kralj kljub svoji duševni omejenosti in je zelo nerodno vladal. Z ministri se sploh nikdar ni razgovarjal, visoke državnike pa je izbiral kar iz svojih ožjih prijateljev in znancev ne glede na njih sposobnosti. Življenje je končal s samomorom, skočil je v Sternberško jezero.

Elektrifikacija francoskih železnic. Pri novejših železnicah goni vlake elektrika, ki jo pridobivajo z velikimi vodnimi napravami.

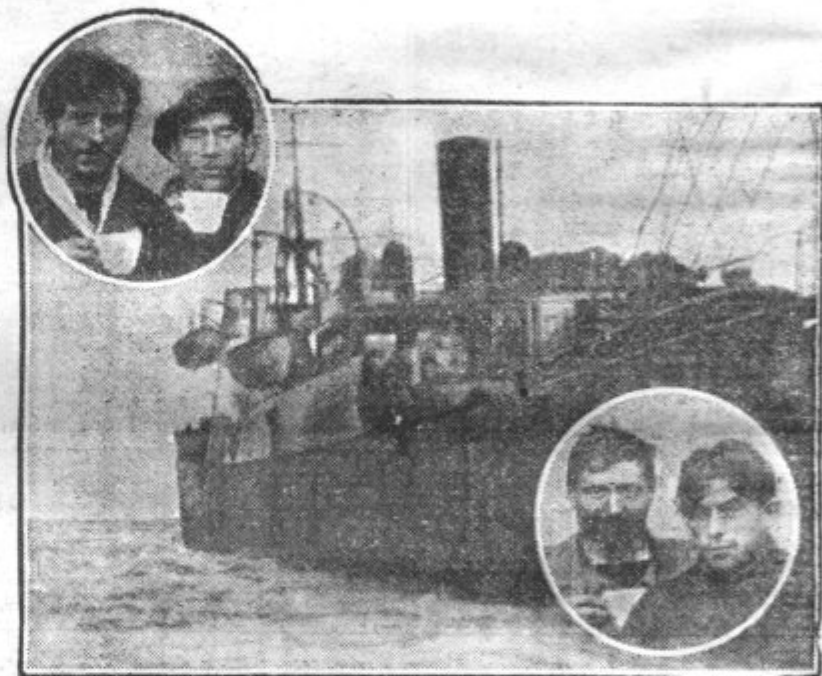
Dvosedežni Bréguet s 500 konjskih sil, na katerem je bil dosežen največji polet brez pristanka iz Pariza v Djask v Perziji, oddaljen 5450 kilometrov.

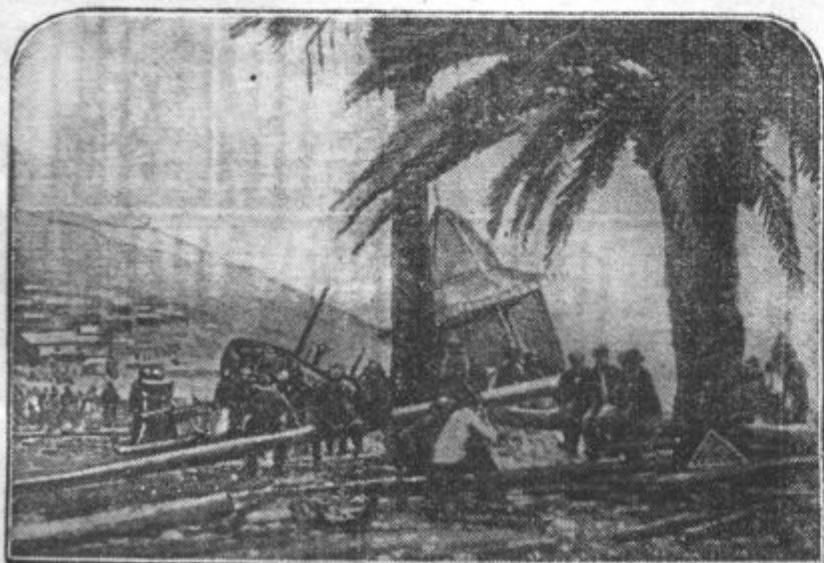
Leninov spomenik, ki so ga postavili boljševiki v park nekdanje carjeve zimske palače v Leningradu

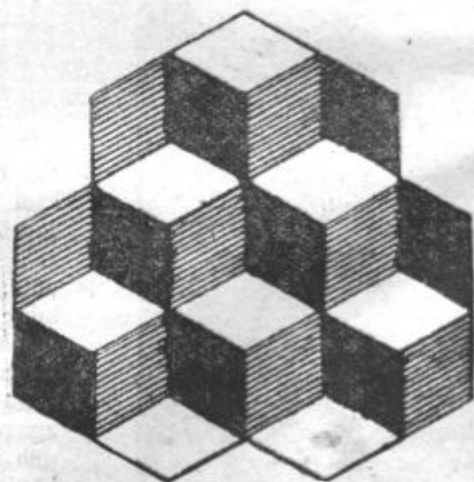
Najbolj znani evropski ognjenik, ki je pričel zopet bljuvati ogenj.

Brodolom v Rokavskem prelivu. Angleški parnik »Burutu«, ki je na sveti večer trčil v francosko jadralnico »Eugène-Schneijner« v bližini Potrlanda v Rokavskem prelivu. Jadralnica se je potopila in so se od posadke 25 mož rešili le štirje mornarji, kojih slike priobčujemo v medaljonih.

Ciklon na otoku Madeiri. V praznikih je razsajal na otoku Madeiri silen vihar, ki je močno poškodoval mesto Funchal. Naša slika kaže glavno promenado v Funchalu po nesreči. Na njej se vidijo ostanki porušenega kioska in razdejano ladjo. Škoda je cenjena na 25 milijonov frankov (56 mil. Din).

Cudežne kocke. Koliko je kock na tej risbi? Če jih gledamo naravnost, se zdi, da jih je samo šest. Če zapremo oči in urno obrnemo risbo narobe, vidimo, da jih je sedem. Ta prevara pa izgine, če počasi obrnemo list in pri tem ne zapremo oči. V tem primeru je optična prevara izključena, kajti risba predločuje samo šest kock.